

Апісаць... усё, што рабіў гэты шчыры беларускі патрыота, трэба—б было многа мейсца. Змучаны днём на вучэнні з салдатамі, ён мусіў вечарам ісьці за пяць вёрст у горад (у Казань) і ні завеі з гурбамі сьнегу, ні траскучы мароз ні маглі паустрымаць яго ў лягэры... у якой—нібудзь каморацэ, у сырэм муры і, здаралася, у цёмным склепе праводзіў ён вечар, чытаючы нашым селянам—уцекачом кніжкі аб Беларусі, раскажучы аб яе долі, вучачы чытаць старых і малых...

Грыневіч В. На рэках Вавілону // *Вольная Беларусь*. 1917. № 75.

Прыехаў з войска Янка Станкевіч, малады, дзельны й зацяты Беларус, — успамінала Юліяна Мэнкэ (Дубейкаўская), удзельніца беларускага руху й блізкая прыяцелька Івана Луцкевіча. — Мы ўсе называлі яго Янучок, а я зь Іванам казалі, што гэта наш Саванарола дзеля ягонай фанатычнай адданасьці беларускай справе. — Ён трохі аднабаковы й нудны сваім фанатызмам, — казала я іншым разам Івану. — Нічога, — адказваў ён, — і гэткая фанатыкі беларускае справы мусяць быць, з часам вырабяцца, на іх лічыць можна, яны не пахіснуцца і ў працы сябе апраўдаюць.

Станкевіч В. З Ашмяншчыны да Амэрыкі — шлях змаганьня Янкі Станкевіча за мову й волю свайго народу // *Беларускі сьвет*. 1985. № 17 (46). Б. 5.

Найбольшы ўплыў на фармаваньне правапіснае й стылістычнае нормы мовы беларускага друку ў Амэрыцы зрабілі д-р Янка Станкевіч і Антон Адамовіч.

Кіпель В. *Беларусы ў ЗША*. Мн.: Беларусь, 1993. Б. 317.

Адзін Янка Станкевіч, які ўсюдых жыў у беларускім часе, ня траціў надзеяў на наш ідэальны альфабэт: зважаючы на пераходы гукаў, ён кіраваўся беларускаю дамэтнасьцю. О, А, Э — так пачынаецца Станкевічава абэцада — прэцэдэнт, які дазволіў спадзявацца, што ў наступным стагодзьдзі мы такі патрапім уладзіць наш альфабэт па-беларуску.

Юрась Бушлякоў. *ARCHE*. Слоўнік Свабоды. 2000. № 7(12).

Ян Станкевіч

Язык і языкаведа

Ян Станкевіч

Язык і языкаведа

ISBN 985-6599-44-X

Printed in Lithuania

Ян Станкевіч

Язык і языказнаўца

Выданьне другое, папраўленае і дапоўненае.

Першае выданьне вышла ў сьвет у 2002 г. пад назваю “Ян Станкевіч.
Збор твораў у двух тамах”.

Выданьне гэтай кнігі стала магчымым дзякуючы дапамозе Польскага
інстытуту ў Менску і Беларускага Пэн-цэнтру.

© Рэдактура. Булгакаў, В. 2002, 2007

Зьмест

<i>В. Булгакаў. Ад укладальніка</i>	8
1. Заданьні лінгвістыкі	
Язык і языказнаўца	12
2. Граматыка, правапіс, артаэпія	
<i>2.1. Агульныя пытаньні</i>	
Правапіс і граматыка	15
Беларуская Акадэмічная Конфэрэнцыя 14.—21. XI. 1926 і яе працы дзеля рэформы беларускае абэцэды й правапісу	25
Урадовае выданьне „Lemantara“ Станіслава Любіч–Маеўскага	40
Б. Тарашкевіч. Беларуская граматыка для школ. Выданьне пятае пераробленае і пашыранае. Вільня. 1929 г.	43
Р. Астроўскі. Беларускі правапіс. Копіяцыя паводле Б. Тарашкевіча і Я. Лёсіка. Выданьне 2-ое папраўленае і дапоўненае. Вільня. 1930	73
Зьмена граматыкі беларускага языка ў БССР	79
Моўная палітыка бальшавікоў у Беларускай ССР	97
Некаторыя новыя зьмены беларускае норматыўнае граматыкі і правапісу ў Беларускай ССР	148
<i>2.2. Прыватныя пытаньні</i>	
Аканьне ў скланеньню назоўных імёнаў	157
Дзеля абароны беларускага языка	161
Адказ маім „крытыкам“	165
Да вымовы й правапісу чужых словаў	174
Да правапісу чужых словаў	186
Беларускія хормы грэцкіх спакменьнікаў на -іос, лацінскіх на -іус і пад. ..	194
W ci V	196
Гук „Г“ у беларускай мове	197
Прыстаўное «в» у мове беларускай	198
Беларуская вымова царкоўна–славянскага пісьма	206
Які мае быць парадак літараў беларускае абэцэды	211
3. Гісторыя мовы	
<i>3.1. Гістарычная фанэтыка</i>	
Пачатнае „О — Е“ ў славянскіх мовах	214
Аб „Панэ“ і г.п.	219
Дыспаляталізацыя <i>l</i> у беларускай мове	220
Распадабненьне шыпячых у беларускай мове	227
Raspadabnieńnie i ūpadabnieńnie ū biełaruskaj movie zykaŭ, što ū roznych składoch słowa	230